

Správa o činnosti SIS za rok 2016

Bratislava, jún 2017

1. Príhovor riaditeľa SIS

2. Plnenie úloh Strategického zamerania SIS

2.1. Bezpečnostná oblasť

- Migrácia
- Bezpečnostné riziká nelegálnej migrácie
- Boj proti terorizmu
- Extrémistická scéna
- Kontrašpionážna ochrana
- Hybridné hrozby
- Boj proti organizovanému zločinu
- Obchod s výrobkami obranného priemyslu, proliferácia a bezpečnosť jadrových zariadení a jadrových materiálov
- Škodlivé sektárske zoskupenia
- Problematika sociálne vylúčených komunít
- Ochrana utajovaných skutočností a previerková činnosť pre externých žiadateľov
- Ochrana kyberpriestoru

2.2. Ekonomická oblasť

- Korupcia a klientelizmus
- Nehospodárne nakladanie s majetkom vo vlastníctve štátu a samosprávy
- Colné, daňové a finančné podvody
- Ohrozenie finančného systému SR
- Zahraničné hospodárske vzťahy SR

2.3. Zahraničnopolitická oblasť

- Ukrajina
- Ruská federácia
- Západný Balkán
- Krízové a konfliktové oblasti
- Hrozby voči západným občanom v turistických destináciách

3. Spolupráca so štátnymi orgánmi a plnenie informačnej povinnosti

- Spravodajská produkcia pre externých príjemcov

4. Stav, základné činnosti a kontrola SIS

4.1. Personálne zabezpečenie SIS

- Základné ukazovatele

4.2. Čerpanie rozpočtu SIS a stav materiáľno-technického zabezpečenia

- Čerpanie rozpočtu
- Materiáľno-technické zabezpečenie

4.3. Informačno-technické prostriedky

4.4. Aktivity realizované v súvislosti s predsedníctvom SR v Rade EÚ

4.5. Spolupráca SIS so spravodajskými službami iných štátov

4.6. Legislatíva a kontrola

- Legislatívna činnosť
- Kontrolná činnosť

5. Správa o činnosti Národného bezpečnostného analytického centra

6. Záver

1. Príhovor riaditeľa SIS

Správa o činnosti Slovenskej informačnej služby (SIS) informuje o zásadných hrozbách, ktoré sme zaznamenali v roku 2016. Dokument zachytáva kľúčové procesy charakterizujúce dianie týkajúce sa terorizmu, migrácie, boja s organizovaným zločinom a venuje sa aj fenoménu označovanému ako hybridné hrozby. Monitorovali sme aktuálne zmeny v bezpečnostnom prostredí, vyhodnocovali úroveň bezpečnostných hrozieb a výsledky našej spravodajskej činnosti sme odstupovali príjemcom, ako nám ukladá zákon. V každom aspekte našej činnosti sa nám pritom opätovne potvrdzovalo, že účinné pôsobenie spravodajských služieb sa nekončí na štátnej hranici a je možné len v prostredí intenzívnej medzinárodnej spolupráce.

Džihádistská hrozba, extrémizmus, migračná vlna, zápas v kyberpriestore a aktivity cudzích spravodajských služieb. Toto všetko ovplyvňovalo našu aj európsku bezpečnosť, pričom neustále rastúca úroveň ohrozenia zvyšovala nároky na pripravenosť, nasadenie a výkon všetkých zložiek spravodajskej služby. Minulý rok na nás kládol omnoho väčšie nároky aj vzhľadom na predsedníctvo Slovenskej republiky (SR) v Rade Európskej únie (EÚ).

Aj keď sú terorizmus a migrácia momentálne najväčšou hrozbou pre európske spoločenstvo, nezanedbávali sme ani ostatné úlohy, ktoré sú na nás kladené pri ochrane a zabezpečovaní bezpečnosti slovenských občanov.

Výročná správa o činnosti SIS dokumentuje jej úsilie o angažované a spoľahlivé pôsobenie ako inštitúcie, ktorá je jedným z nosných pilierov bezpečnosti SR.

Pevne verím, že keď sa oboznámite s touto správou, získate reálny prehľad o tom, aký význam má SIS pre súčasnú spoločnosť a bezpečnosť jej občanov.

2. Plnenie úloh Strategického zamerania SIS

2.1 Bezpečnostná oblasť

Migrácia

Jednou z priorit SIS bola v hodnotenom období tzv. migračná a utečenecká kríza, vyvolaná nestabilitou v konfliktových zónach Blízkeho východu a kritickou sociálno-ekonomickou situáciou v niektorých štátoch Afriky, ktorá svojimi bezpečnostnými aj politickými dôsledkami ovplyvňuje situáciu v EÚ a aj SR.

Migračný tlak na vonkajšiu schengenskú hranicu EÚ sa v roku 2016 znížil. Počet nelegálnych migrantov a utečencov, ktorí pricestovali do EÚ, predstavoval iba o niečo viac ako štvrtinu ich celkového počtu zaznamenaného v roku 2015. K hlavným faktorom, ktoré prispeli k poklesu počtu nelegálnych migrantov a utečencov prichádzajúcich do EÚ, patrili najmä plnenie tzv. migračnej dohody medzi EÚ a Tureckom a prijatie opatrení smerujúcich k účinnejšej ochrane hraníc krajín západného Balkánu.

Hlavné migračné trasy do EÚ sa v roku 2016 výraznejšie nezmenili. Menej intenzívne využívanie migračnej trasy smerujúcej do Grécka občanmi krajín Blízkeho východu a nárast počtu nelegálnych migrantov a utečencov z afrických krajín usilujúcich sa dostať do EÚ migračnou trasou ústiaceou do Talianska však mali za následok, že intenzita využitia dvoch hlavných migračných trás vedúcich do EÚ cez Stredozemné more bola v roku 2016 približne rovnaká. Proces relokácií utečencov z Grécka a Talianska ako hlavných nárazníkových krajín EÚ však bol relatívne pomalý a určitú akceleráciu zaznamenal až ku koncu roka 2016. K tomuto obdobiu bolo do členských krajín EÚ presídlených približne 10-tisíc utečencov.

Väčšina nelegálnych migrantov, ktorí na územie SR prenikali tak balkánskou, ako aj východnou pevninskou migračnou trasou vedúcou z Ukrajiny naďalej vnímali SR predovšetkým ako tranzitnú krajinu, a nie ako cieľovú, v ktorej by chceli dlhodobo zotrvať. Aj viaceré osoby presídlené na územie SR v rámci relokácií či dobrovoľného príspevku SR k riešeniu migračnej krízy sa dobrovoľne rozhodli pre návrat do svojej krajiny pôvodu alebo pre ďalší tranzit do cieľových krajín v rámci EÚ.

V kontexte nelegálnej migrácie z Ukrajiny do SR nebola v hodnotenom období v porovnaní s rokom 2015 zaznamenaná výraznejšia zmena v jej organizovaní a v spôsoboch prevádzachstva cez štátnu hranicu SR. SIS informovala externých príjemcov o pokračujúcom trende prevádzania pozemnými trasami cez ťažko dostupný prírodný terén, ale aj o využívaní vzdušného priestoru.

SIS v roku 2016 získavala poznatky o sofistikovaných formách nelegálnej migrácie. Išlo najmä o zneužívanie a pozmeňovanie slovenských cestovných dokladov, uzatváranie účelových manželstiev cudzincov so Slovenkami, zakladanie fiktívnych firiem, zneužívanie pozvaní na územie SR alebo študijných víz v SR.

V roku 2016 neboli zaznamenané poznatky, ktoré by indikovali, že v roku 2017 nastane výraznejší odklon od existujúcich trendov v nelegálnej migrácii do SR a s ňou spojených bezpečnostných hrozieb.

Bezpečnostné riziká nelegálnej migrácie

Aj keď SR nebola v roku 2016 výraznejšie zasiahnutá priamymi dôsledkami migračnej krízy, SIS dôsledne vyhodnocovala bezpečnostné riziká, ktorým EÚ musela v tejto súvislosti čeliť.

Väčšina migrantov naďalej prichádzala do EÚ bez platných cestovných či identifikačných dokumentov, resp. s falošnými či pozmenenými dokumentmi. Táto skutočnosť zvyšovala hrozbu zneužitia migračných trás do EÚ zo strany Daesh (tzv. Islamský štát) na presun jeho operatívco, resp. na návrat zahraničných bojovníkov zo Sýrie na územie EÚ s cieľom vykonať tam teroristické útoky.

Pod vplyvom propagandistickej kampane Daesh vyzývajúcej na páchanie útokov akýmikoľvek dostupnými prostriedkami sa v priebehu roka 2016 niektorí žiadatelia o azyl v EÚ dopustili násilných útokov menšieho rozsahu, ale so značnou publicitou.

Nelegálni migranti a utečenci prichádzajúci do EÚ boli v hodnotenom období zdrojom príjmov pre organizované kriminálne skupiny zaoberajúce sa nielen prevádzkovaním, falšovaním dokumentov, nelegálnou prácou, ale aj obchodom s drogami a ľuďmi. V roku 2016 príslušné úrady v jednotlivých krajinách EÚ nemali informácie o mieste pobytu 10-tisíc detí a mladistvých z radov migrantov, ktorí prišli do Európy bez sprievodu dospelých. Nemožno vylúčiť, že časť týchto osôb zneužili organizované kriminálne skupiny venujúce sa rôznym druhom trestnej činnosti

Protiimigračné a protiislamské témy zostali aj v roku 2016 nosnými témami pravicových extrémistických organizácií. Celkový charakter ich aktivít však bol v jednotlivých európskych krajinách ovplyvnený počtom prichádzajúcich migrantov. Vo väčšine krajín EÚ sa činnosť pravicových extrémistov posunula od násilných útokov smerom ku kampani vo virtuálnom priestore, pričom narastalo riziko posilňovania postavenia pravicovo-extrémistických politických strán, či už na európskej, alebo na národnej úrovni. V tomto kontexte sa prezentovali aj slovenské pravicové extrémistické subjekty.

Boj proti terorizmu

SIS hodnotila bezpečnostnú situáciu v roku 2016 v SR z pohľadu hrozieb terorizmu ako relatívne pokojnú. V uvedenom období SIS nezaznamenala bezprostrednú hrozbu teroristického útoku proti SR ani proti jej občanom či záujmom v zahraničí. Potenciál teroristickej hrozby voči SR však mal vzostupnú tendenciu, predovšetkým v dôsledku rastúceho počtu úspešne dokončených teroristických útokov a individuálnych násilných incidentov zo strany prívržencov džihádu na teritóriu iných štátov EÚ.

Najväčšiu teroristickú hrozbu pre štáty EÚ a Severoatlantickej aliancie (NATO) a ich záujmy vo svete naďalej predstavovala džihádistská organizácia Daesh. Väčšina z teroristických

útokov, ku ktorým došlo v Európe, bola inšpirovaná Daesh a jej intenzívnou mediálnou džihadistickou propagandou. Väčšinu útokov vykonali malé bunky alebo samostatne konajúci útočníci, niektorí z nich konali na pokyn zo zón džihádu. Teroristické útoky boli prevažne vedené na tzv. mäkké ciele (ľahko dostupné objekty či civilné obyvateľstvo). SIS v tejto súvislosti informovala o možných teroristických hrozbách vyplývajúcich z mediálnej propagandy Daesh, keď jej stúpenci zverejnili na sociálnych sieťach fotografie z viacerých prevažne európskych miest s odkazom vyjadrujúcim podporu tejto organizácii.

SIS v hodnotenom období vypracovala viacero analýz, ktoré boli zamerané na zhodnotenie teroristickej hrozby v Európe, ale aj hodnotenia hrozieb voči medzinárodným športovým podujatiam alebo ku konkrétnym teroristickým činom. Bezprostrednú bezpečnostnú hrozbu pre európske štáty predstavovali najmä tzv. navrátilci (občania štátov EÚ alebo držiteľia niektorého z legálnych statusov umožňujúcich pobyt v EÚ) vracajúci sa zo zón džihádu do Európy, ktorých počet narastal. Naopak, v hodnotenom období sa znížil počet zahraničných teroristických bojovníkov, ktorí odchádzali z Európy do zón džihádu.

SIS v roku 2016 zaznamenala prípady držby expanzných zbraní pôvodom zo SR jednotlivcami prepojenými na džihadistické skupiny pôsobiace v iných štátoch EÚ. SIS opakovane upozorňovala na pretrvávajúce nedostatky v slovenskej legislatíve v oblasti ručných strelných zbraní a na nevyhnutnosť jej zmeny.

Hoci SR nepatrila medzi primárne cieľové krajiny islamistických radikálov, resp. zahraničných bojovníkov, SIS zaznamenala informáciu o možnom prechode osôb napojených na Daesh územím SR. SIS informovala príslušné orgány o možnom ohrození významného prvku dopravnej infraštruktúry v SR zo strany rizikových osôb spájaných s radikálnymi prúdmi islamu, pričom navrhla aj prijatie niektorých osobitných bezpečnostných opatrení.

Extrémistická scéna

SIS v hodnotenom období venovala vysokú pozornosť aj aktivitám pravicovo-extrémistických (PEX) subjektov. Pre tie bola najmä v 1. polroku 2016 jednou z hlavných tém migračná kríza, v priebehu roka sa však PEX vo svojich prejavoch vrátili aj k protirómskej tematike. Protiimigračné postoje vyjadrovali PEX zväčša v prostredí internetu, kde poukazovali predovšetkým na riziká spojené s integráciou utečencov do spoločnosti. V menšej miere ich prezentovali prostredníctvom verejných protestov. Najväčšou protiimigračnou akciou PEX v hodnotenom období bol protest z 25. 6. 2016 v Bratislave, ktorého sa zúčastnilo cca 500 osôb a mal pokojný priebeh.

Neoddeliteľnou súčasťou protiimigračných postojov PEX v SR bola kritika EÚ a NATO. V tejto súvislosti slovenskí PEX organizovali alebo sa spolupodieľali na organizovaní verejných aktivít za vystúpenie SR z uvedených euroatlantických združení. Prívrženci PEX v SR reagovali na teroristické útoky v Európe len vo virtuálnom priestore kritikou multikulturalizmu a migračnej politiky EÚ.

SIS monitorovala aj prejavy radikálnych futbalových fanúšikov, ktoré sa uskutočňovali najmä na futbalových štadiónoch. Externých príjemcov SIS informovala aj o ich vzájomných násilných zrážkach, ku ktorým dochádzalo mimo športových areálov.

V súvislosti s pretrvávajúcim konfliktom na východe Ukrajiny SIS získavala informácie o občanoch SR zapojených do uvedeného konfliktu.

Aktivity prívržencov a sympatizantov ľavicového extrémizmu (LEX) v SR mali v roku 2016 nízku intenzitu, viditeľné boli najmä v prostredí internetu. Zamerali sa prevažne na diskreditáciu PEX a ich politickej činnosti. LEX zorganizovali aj niekoľko verejných zhromaždení formou protestov a kultúrnych podujatí.

Kontrašpionážna ochrana

SIS v hodnotenom období získavala, sústreďovala a vyhodnocovala informácie o činnosti zahraničných spravodajských služieb na území SR.

V roku 2016 pretrvávala snaha viacerých zahraničných spravodajských služieb o infiltráciu do ústredných orgánov štátnej správy a bezpečnostných zložiek, ich zvýšený záujem a aktivity v ekonomickej oblasti, vedeckej a vojenskej oblasti, ako aj v oblasti informačných technológií a priemyselnej špionáže.

V súvislosti s aktivitami zahraničných spravodajských služieb dôležitú úlohu zohralo slovenské predsedníctvo v Rade EÚ.

SIS sa zamerala aj na aktivity služieb krajín, ktoré sú v súčasnosti v centre záujmu vzhľadom na ich aktivity ohrozujúce svetovú bezpečnosť.

V rámci kontrašpionážnej ochrany SIS úspešne rozvíjala spoluprácu s partnerskými spravodajskými službami z členských krajín NATO, EÚ, ako aj z niektorých ázijských krajín.

Hybridné hrozby

SIS sa aj v kontexte tzv. hybridných hrozieb primárne zamerala na plnenie úloh, ktoré jej vyplývajú zo zákona o činnosti SIS a zo Strategického zamerania SIS. V roku 2016 monitorovala a analyzovala bezpečnostné prostredie (situácia v konfliktových zónach či krízových regiónoch) a jednotlivé bezpečnostné hrozby (napr. špionáž, terorizmus, extrémizmus, kyberútoky, organizovaný zločin, ohrozenie energetickej a surovinovej bezpečnosti a pod.) s cieľom identifikovať a čo najpresnejšie vyhodnotiť najzávažnejšie bezpečnostné hrozby pre SR.

Internet a predovšetkým sociálne siete a rôzne nové komunikačné kanály poskytujú užívateľom vysokú mieru anonymity a beztrestnosti, čo zvyšuje riziko ich zneužitia na účely propagácie terorizmu a extrémizmu či na prípadné ovplyvňovanie zo strany cudzích štátov. Všetky tieto rizikové aktivity preto boli v hodnotenom období predmetom záujmu SIS.

V rámci prevencie a eliminácie rizík vyplývajúcich z hybridných hrozieb SIS realizuje od roku 2013 vo vybraných štátnych inštitúciách odborné školenia – program Bezpečnostné povedomie, zamerané na elimináciu úniku utajovaných informácií pri práci štátnych zamestnancov s informačnými technológiami a na kontrašpionážnu ochranu, resp. posilňovanie ich odolnosti proti pokusom cudzej moci o ovplyvňovanie.

Dôležitými nástrojmi v boji proti hybridným hrozbám by sa mohli stať aj prijatie zákona o kybernetickej bezpečnosti či schválenie novej Bezpečnostnej stratégie SR, na príprave ktorých SIS v roku 2016 aktívne participovala.

Boj proti organizovanému zločinu

Organizovaný zločin na Slovensku prešiel postupným prerodom a namiesto jednoduchej násilnej trestnej činnosti sa stále viac zameriava na páchanie sofistikovanejšej trestnej ekonomickej činnosti, ktorá je výnosnejšia, ťažšie odhaliteľná a trestne stíhateľná. Takýto vývoj podporuje aj skutočnosť, že slovenské policajné zložky už eliminovali väčšinu z najsilnejších zločineckých skupín orientujúcich sa na páchanie násilnej trestnej činnosti.

Okrem ekonomickej kriminality patrili v hodnotenom období medzi najväčšie zdroje príjmu organizovaného zločinu v SR výroba, pašovanie a distribúcia drog a prekurzorov na ich výrobu. Slovensko je jednou z tranzitných krajín na prepravu drog z Balkánu do západnej Európy, z ktorých len malá časť sa spotrebúva na Slovensku. Okrem klasických, tzv. tvrdých drog (heroín, kokaín) SIS v hodnotenom období zaznamenala zvýšený dopyt po lacných syntetických drogách, a to nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí, najmä v Česku, na Balkáne a na Ukrajine. V SR sa ich výroba vďaka legislatívnym opatreniam a zásahom bezpečnostných zložiek už čiastočne obmedzila, ale naďalej sú tieto drogy spolu s prekurzormi na ich výrobu dovážané na slovenský trh zo zahraničia. Okrem obchodov so syntetickými drogami SIS zaznamenala aj prípady nelegálneho obchodovania s pravými a falošnými liekmi.

V rámci medzinárodnej spolupráce európskych spravodajských služieb sa SIS dlhodobo aktívne zapája do spravodajského monitorovania nadnárodných zahraničných zločineckých skupín, ktorých aktivity zasahujú viaceré európske krajiny. SIS sa každoročne zúčastňuje na činnosti spoločnej pracovnej skupiny spravodajských služieb z EÚ venujúcej sa organizovanému zločinu.

Služba získala poznatky o pretrvávajúcich snahách predstaviteľov zahraničného organizovaného zločinu o získavanie trvalého pobytu alebo občianstva SR. Konajú tak s cieľom získať možnosť voľného pohybu v štátoch EÚ a možnosť organizovať na území SR svoje nezákonné aktivity alebo svojimi legálnymi podnikateľskými aktivitami na Slovensku legalizovať príjmy z trestnej činnosti spáchanej v zahraničí.

V súvislosti s hospodárskou krízou a konfliktom na východnej Ukrajine, ale aj s pretrváváním migračnej krízy možno predpokladať, že ukrajinský organizovaný zločin bude okrem doterajšieho pašovania lacných ukrajinských tovarov, zbraní a drog aktívnejší v organizovaní nelegálnej migrácie cez východnú hranicu Slovenska.

SIS v roku 2016 informovala príslušné orgány o pravdepodobných objednávateľoch vražd, o vyberaní výpalného, vlámانيach, vydieraní, organizovaní prostitúcie, ako aj o miestach úkrytu niektorých členov organizovaných zločineckých skupín, ktorí boli na úteku pred trestným stíhaním.

Obchod s výrobkami obranného priemyslu, proliferácia a bezpečnosť jadrových zariadení a jadrových materiálov

SIS v roku 2016, rovnako ako v predošlých rokoch, pokračovala v monitorovaní obchodov s kontrolovanými tovarmi (vojenský materiál a materiály dvojakeho použitia) v SR a obchodov, do ktorých boli zapojené slovenské subjekty. V zmysle platnej legislatívy SR sa SIS naďalej aktívne podieľala na licenčnom procese súvisiacom s obchodovaním s výrobkami obranného priemyslu (VOP) a výrobkami, ktorých držba sa obmedzuje z bezpečnostných dôvodov. Služba sa v oblasti proliferácie a obchodovania s položkami s dvojakým použitím aktívne zúčastňovala aj na multilaterálnej spolupráci európskych spravodajských služieb.

Spravodajská pozornosť SIS bola prioritne venovaná exportu VOP do regiónov, ktoré sú považované za citlivé z pohľadu medzinárodnej politickej situácie, kde hrozí zvýšené riziko nepovoleného reexportu vyváženého tovaru alebo ktoré hraničia s embargovanými krajinami. SIS sa pritom zamerala najmä na identifikáciu skutočných konečných používateľov výrobkov obranného priemyslu s následným overením, či sa používatelia nenachádzajú na sankčných zoznamoch Európskej únie alebo OSN. Niektoré slovenské podnikateľské subjekty pokračovali v exporte VOP do regiónu Blízkeho východu a do afrických krajín. Pri preverovaní jednotlivých obchodných prípadov, najmä pri identifikácii konečného používateľa VOP, SIS aktívne spolupracovala s viacerými partnerskými spravodajskými službami na bilaterálnej aj multilaterálnej úrovni.

V roku 2016 SIS pokračovala v monitorovaní a získavaní informácií k problematike obchodovania s ručnými strelnými zbraňami kategórie D, ktoré sú legálne prerábané z ostrých strelných zbraní a pri ktorých existuje riziko ich spätného sfunkčnenia a následného zneužitia napr. členmi organizovaného zločinu, teroristickými alebo extrémistickými skupinami.

SIS zaznamenala pokračujúci trend zvýšeného záujmu o nákup plynových, flobertových a perkusných zbraní, ktoré niektorí záujemcovia začali nakupovať ako náhradu za expanzné zbrane, po ktorých dopyt výrazne klesol v dôsledku prijatia sprísnenej legislatívy platnej od júla 2015.

Služba upozornila na potrebu vypracovať komplexnú novelu zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive, keďže sa stále predávajú strelné zbrane kategórie A, B a C prerobené na perkusné alebo flobertové zbrane. Ich predaj je nedostatočne evidovaný, aj keď predstavujú značné riziko, pretože sa dajú späť prerobiť na plne funkčné strelné zbrane. Takéto zbrane sa vyvážajú aj mimo územia SR, pričom ich koneční používatelia ani účel použitia nie sú zrejmé. Uvedená problematika je riešená aj na nadnárodnej úrovni, čoho výsledkom sú viaceré, už prijaté alebo pripravované zmeny legislatívy EÚ v tejto oblasti. Služba zároveň pokračovala aj v informovaní o nedodržiavaní povinností stanovených zákonom v súvislosti s nadobúdaním expanzných zbraní.

V roku 2016 SIS zintenzívnila aktivity v oblasti monitorovania obchodov s tovarmi dvojakého použitia v snahe zabrániť proliferačným aktivitám embargovaných a sankcionovaných subjektov, ktoré sa vo väčšine prípadov snažia prostredníctvom nastrčených a krycích subjektov získať výrobky zaradené medzi položky s dvojakým použitím. V tejto oblasti bola spravodajská činnosť SIS zameraná na priame aj nepriame vývozy do rizikových krajín. SIS pritom na bilaterálnej úrovni aktívne spolupracovala s partnerskými spravodajskými službami. Služba taktiež monitorovala dodávky, presuny a pašovanie výzbroje v súvislosti s blízkovýchodnými konfliktmi a s konfliktom na východnej Ukrajine, ktoré môžu mať vplyv na bezpečnosť SR, EÚ alebo NATO.

Škodlivé sektárske zoskupenia

V hodnotenom období boli predmetom spravodajskej pozornosti SIS aj aktivity škodlivých sektárskych zoskupení a pseudoreligióznych náboženských spoločenstiev pôsobiacich na území SR. SIS sa zameriavala predovšetkým na aktivity týchto zoskupení v oblasti získavania finančných prostriedkov, ich prienik do výchovno-vzdelávacieho procesu na školách v SR či psychickú manipuláciu členov.

Problematika sociálne vylúčených komunit

V súvislosti s monitorovaním prostredia sociálne vylúčených rómskych komunit SIS v roku 2016 zamerala činnosť najmä na možnú eskaláciu medzietnického napätia v oblastiach východného Slovenska.

SIS v hodnotenom období nezískala informácie, ktoré by naznačovali možnosť vzniku sociálnych nepokojov ani rozsiahlejšie organizované formy migrácie občanov SR s nízkym sociálnym statusom do zahraničia.

Ochrana utajovaných skutočností a previerková činnosť pre externých žiadateľov

Na základe žiadostí Sekcie verejnej správy Ministerstva vnútra SR v zmysle § 8a ods. 3 zákona č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve SR v znení neskorších predpisov SIS zaslala v roku 2016 stanoviská k 357 žiadateľom o udelenie štátneho občianstva SR o skutočnostiach významných pre rozhodovanie podľa tohto zákona (o zistenom bezpečnostnom riziku alebo o neexistencii informácií, ktoré by boli prekážkou pre udelenie štátneho občianstva SR).

V roku 2016 SIS vykonala na základe žiadostí Migračného úradu Ministerstva vnútra SR v zmysle § 19a ods. 9 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov administratívne previerky 335 osôb.

Na základe žiadostí Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru SR v zmysle § 125 ods. 6 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov uskutočnila SIS administratívne previerky 11 659 osôb.

V roku 2016 sa SIS podieľala na procese výkonu bezpečnostných previerok vykonávaných Národným bezpečnostným úradom (NBÚ), Vojenským spravodajstvom a Policajným

zborom. Informácie o bezpečnostnej spoľahlivosti navrhovaných osôb a podnikateľov boli príslušným žiadateľom poskytované v rozsahu ustanovenom zákonom č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“). Podľa § 75 ods. 1 písm. e) zákona sa SIS podieľa aj na procese zhromažďovania informácií v súvislosti s posudzovaním sudcovskej spôsobilosti kandidátov na vymenovanie za sudcu, a to poskytovaním informácií NBÚ zo svojich evidencií.

SIS poskytovaním vyjadrení na základe žiadostí Úradu súkromných bezpečnostných služieb Prezídia Policajného zboru Ministerstva vnútra SR a krajských riaditeľstiev Policajného zboru participovala na procese posudzovania spoľahlivosti osôb preverovaných podľa § 14 ods. 4 zákona č. 473/2005 Z. z. o poskytovaní služieb v oblasti súkromnej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o súkromnej bezpečnosti) a ďalej poskytovaním vyjadrení na základe žiadostí Dopravného úradu (divízia civilného letectva) na procese posudzovania spoľahlivosti osôb preverovaných podľa § 34a ods. 5 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

SIS taktiež poskytovala vyjadrenia Ministerstvu hospodárstva SR podľa § 5 ods. 2 a 4 zákona č. 392/2011 Z. z. o obchodovaní s výrobkami obranného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti so žiadosťami spoločností o vydanie povolenia na obchodovanie a sprostredkovateľskú činnosť s výrobkami obranného priemyslu.

V súvislosti s predsedníctvom SR v Rade EÚ v druhom polroku 2016 SIS aktívne participovala na previerkovom procese všetkých zúčastnených.

Ochrana kyberpriestoru

V oblasti ochrany kyberpriestoru SIS v roku 2016 úzko spolupracovala s príslušnými štátnymi orgánmi SR pri zabezpečovaní a realizovaní preventívno-bezpečnostných opatrení, a to najmä so zameraním na predsedníctvo SR v Rade EÚ v 2. polroku 2016. Počas predsedníctva SR v Rade EÚ bola zo strany SIS venovaná náležitá pozornosť zabezpečeniu ochrany kybernetického priestoru.

V tejto súvislosti SIS upozornila vybraných externých príjemcov na možnosť elektronickej špionáže a na zraniteľnosť ich informačných systémov. Súčasne navrhla prijať aktívne protipatrenia na zamedzenie možných rizík.

SIS aktívne vystupovala pri plnení Akčného plánu realizácie Konceptie kybernetickej bezpečnosti Slovenskej republiky na roky 2015 – 2020.

V oblasti kybernetickej bezpečnosti SIS v niektorých prípadoch zaznamenala nedostatočné dodržiavanie bezpečnostných požiadaviek kladených na informačné systémy verejnej správy a nedodržiavanie princípov riadenia informačnej bezpečnosti. Personálne a finančné zabezpečenie riadenia informačnej bezpečnosti v niektorých orgánoch verejnej správy je často neuspokojivé.

Skúsenosti SIS naznačujú nedostatočnú pružnosť niektorých organizácií pri reakcii na bezprostrednú kybernetickú hrozbu, pričom práve rýchlosť reakcie a prijatia opatrení možno v reakcii na určité kybernetické hrozby považovať za kľúčový faktor úspechu.

2.2 Ekonomická oblasť

Korupcia a klientelizmus

SIS sa aj v roku 2016 zameriavala na odhaľovanie korupcie a klientelizmu v orgánoch miestnej a regionálnej samosprávy, štátnej správy a v subjektoch s majetkovou účasťou štátu pri verejnom obstarávaní, pri predaji majetku, pri poskytovaní finančných príspevkov z fondov EÚ a zo štátneho rozpočtu, ako aj v oblasti pôsobenia orgánov finančnej správy a polície.

V tejto súvislosti služba napríklad informovala príslušné štátne orgány o podozreniach z korupcie a klientelizmu v orgánoch miestnej samosprávy pri predaji majetku mesta a pri zadávaní stavebných zákaziek. SIS taktiež identifikovala a upozornila príslušné štátne orgány aj na systémové chyby pri reštitučných konaniach, ktoré komplikujú a predlžujú vybavovanie nárokov reštituentov a vytvárajú podmienky na korupciu. Pritom poukázala na možné korupčné pozadie niektorých prípadov reštitučných konaní, pri ktorých je podozrenie, že boli preferovaní niektorí žiadatelia alebo podvodne vydané pozemky a náhrady za pozemky.

Podozrenie z korupcie zaznamenala SIS aj v daňovej oblasti, kde boli zaregistrované snahy o ovplyvnenie výsledkov daňových kontrol v niektorých firmách prostredníctvom poskytnutia úplatkov daňovým kontrolórom.

V súvislosti s čerpaním dotácií z fondov EÚ a štátneho rozpočtu SIS odstúpila príjemcom zo zákona poznatky o sprostredkovateľovi, ktorý údajne ponúkal predstaviteľom miestnej samosprávy vybavenie dotácie z eurofondov za úplatok vo výške 20 % zo sumy dotácie.

SIS opakovane odstúpila informácie o prípadoch podozrení zo spolupráce niektorých príslušníkov polície s pašerákmi tabakových výrobkov, prevádzачmi nelegálnych migrantov a členmi zločineckých skupín.

Nehospodárne nakladanie s majetkom vo vlastníctve štátu a samosprávy

Prípady nehospodárneho nakladania so štátnym a obecným majetkom, ktoré v minulom roku zaznamenala SIS, sa týkali najmä čerpania dotácií od štátu a z fondov EÚ, predražených nákupov a nevýhodného predaja majetku.

SIS poukázala na prípady podozrenia z poškodzovania finančných záujmov SR a EÚ pri čerpaní poľnohospodárskych dotácií, pri čerpaní dotácií na výskumno-vývojové projekty a na ochranu životného prostredia.

V súvislosti s nehospodárnym nakladaním s eurofondmi SIS o. i. zaznamenala aj prípad podnikateľa, pri ktorom je podozrenie, že sa snažil vyhnúť vráteniu neoprávnene čerpaných

dotácií vo výške niekoľko miliónov eur prevodmi svojho majetku na spriaznené osoby. Taktiež informovala o spoločnosti, ktorá je podozrivá, že získala z fondov EÚ nenávratný finančný príspevok na projekt, pričom na refundáciu predkladala faktúry za fiktívne vykonané práce.

SIS poukázala aj na podozrenie z tunelovania príspevkovej organizácie samosprávneho kraja, ktorej vedúci pracovníci vyradzovali zariadenia v dobrom technickom stave ako nepoužiteľné, následne ich predávali podnikateľom a príjem z predaja si ponechali pre seba.

Bol odhalený prípad, v ktorom je skupina lekárov a lekárnikov podozrivá, že fiktívne predpisovala lieky pacientom, nechala si ich preplatiť zdravotnými poisťovňami a následne lieky predávala do zahraničia.

Colné, daňové a finančné podvody

V rámci ochrany hospodárskych záujmov štátu v roku 2016 zameriavala SIS svoju pozornosť aj na odhaľovanie daňových a colných podvodov.

Nezákonnu výrobu a obchodom s liehovinami, cigaretami a minerálnymi olejmi sa na Slovensku zaoberá viacero organizovaných skupín, niekedy s prepojeniami a v spolupráci so zahraničnými štruktúrami organizovaného zločinu.

Skupiny, ktoré sa podieľajú napašovaní väčších objemov cigariet, spravidla z Ukrajiny, spolu- pracujú s miestnym ukrajinským podsvetím a aj s niektorými colníkmi a policajtmi. Cigaretami pašovanými cez ukrajinsko-slovenskú hranicu je zásobovaný aj nelegálny trh v ďalších krajinách EÚ. Cigarety sú na slovenské územie už dlhšie pašované aj prostredníctvom nelegálnych preletov cez ukrajinsko-slovenskú štátnu hranicu.

SIS sa zaoberala aj podozreniami na nezákonnú činnosť zo strany siete spoločností, ktoré si pomocou fiktívnych obchodných operácií krátili daň z príjmu a daň z pridanej hodnoty (DPH), prípadne neoprávnene žiadali o vrátenie DPH. Na takéto podvody organizátori niekedy využívali reťazec spolupracujúcich spoločností, niektoré so sídlom v zahraničí alebo so zahraničnými majiteľmi a štatutárnymi zástupcami. Po zmene daňovej legislatívy upravujúcej oblasť DPH a po zavedení kontrolného výkazu DPH páchatelia daňových podvodov postupne upúšťajú od podvodov spojených s neoprávnenými nárokmi na vyplatenie nadmerných odpočtov DPH.

Aj v roku 2016 boli pri daňových podvodoch identifikované viaceré prípady účelového zlučovania obchodných spoločností s cieľom vyhnúť sa daňovým povinnostiam a sťažiť dokazovanie daňových podvodov.

Ohrozenie finančného systému SR

V rámci spravodajskej činnosti SIS získala informácie o snahách organizovaných skupín podvodníkov páchať prostredníctvom nastrčených osôb úverové podvody a o pripravovaných krádežiach peňazí z bankových účtov. SIS taktiež zaznamenala aktivity podnikateľov zo

zahraničia, ktorí sa prostredníctvom slovenskej spoločnosti pokúšali realizovať podozrivé finančné transakcie a v inom prípade podvodom získať pri fingoanom obchode s dlhopismi peniaze od slovenských subjektov.

Zahraničné hospodárske vzťahy SR

Záujem SIS sa v tejto oblasti sústredil hlavne na problematiku energetickej bezpečnosti s dôrazom na dodávky a tranzit zemného plynu a možné riziko prerušenia dodávok plynu cez ukrajinské územie v zimnej vykurovacej sezóne.

Podmienky tranzitu plynu cez Ukrajinu významne ovplyvní blížiaci sa výsledok súdneho sporu medzi ukrajinskou spoločnosťou Naftogaz a ruskou spoločnosťou Gazprom týkajúci sa ceny a podmienok dodávok a tranzitu ruského plynu.

Popri uvedenom spore môže mať v strednodobom horizonte zásadný vplyv na budúcnosť tranzitu plynu cez Ukrajinu aj výstavba nových plynovodov. Pozornosť SIS sa sústredila najmä na perspektívy výstavby plynovodu Severný prúd II. a nadväzujúcej infraštruktúry.

SIS analyzovala aj perspektívy projektu Turecký prúd, ktorý nabral na dynamike v posledných mesiacoch roka 2016 vďaka zlepšeniu vzťahov Ruska a Turecka.

Predmetom záujmu SIS bola problematika jadrovej bezpečnosti najmä vo vzťahu k predlžovaniu životnosti ukrajinských jadrových reaktorov.

SIS sa venovala aj pozadiu niektorých plánovaných zahraničných investícií na Slovensku a s nimi súvisiacimi ekonomickými a bezpečnostnými rizikami pre SR.

2.3 Zahraničnopolitická oblasť

Ukrajina

Ukrajina ako ohnisko nestability v priamom susedstve SR, patrila medzi dôležité priority spravodajskej a analytickej činnosti SIS v zahraničnopolitickej oblasti.

Externí príjemcovia boli priebežne informovaní o politicko-bezpečnostnej situácii v krajine a z nej vyplývajúcich rizík pre SR s dôrazom na pokračujúci ozbrojený konflikt na východe krajiny, politickú nestabilitu a možnosť vzniku nových ohnisk napätia.

Na politickej scéne pretrvávalo napätie medzi jednotlivými záujmovými skupinami. Rezignácia premiéra Arsenija Jaceňuka a vymenovanie novej vlády na čele s Volodymyrom Hrojsmanom v apríli 2016 dočasne upokojili politickú situáciu, ale nevyriešili problém existencie zásadnej nedôvery medzi stranami vládnej koalície a pokračovali aj spory vnútri jednotlivých strán.

Významným rizikovým faktorom zostávali aktivity radikálnych zoskupení, predovšetkým v kontexte dostupnosti veľkého množstva zbraní v krajine. V riešení ozbrojeného konfliktu na východe Ukrajiny nenastal výraznejší posun. Vládnym silám sa nepodarilo posilniť kontrolu

nad spornými oblasťami a nepokročila ani implementácia dohody o politickom riešení krízy (Minsk 2). Vedenia samozvaných republík (Doneckej a Luhanskej) pokračovali v budovaní vlastnej štátnej administratívy vrátane ozbrojených zložiek. Vzťahy Ukrajiny s Ruskou federáciou (RF) zostávali veľmi napäté, pričom ruská strana zvyšovala tlak na plnenie dohody Minsk 2 v zmysle jej vlastných predstáv.

Ruská federácia

Pri monitorovaní situácie v RF sa SIS zamerala najmä na rastúce veľmocenské ambície súčasného ruského vedenia a čoraz asertívnejšie presadzovanie ruských záujmov v Európe.

Okrem toho monitorovala aj vnútropolitický vývoj v krajine, kde bola hlavným trendom pokračujúca centralizácia a konsolidácia moci Vladimira Putina a jeho najbližšieho okolia. V rámci silových štruktúr bola zaznamenaná rozsiahla reforma bezpečnostného sektora. Jej najdôležitejším výsledkom bol vznik Národnej gardy.

Prezident V. Putin zároveň pristúpil k signifikantným personálnym zmenám v rámci svojej administratívy a vo vedení federálnych inštitúcií a regiónov.

Tempo ekonomických reforiem bolo veľmi pomalé, čo bolo do veľkej miery dané snahou zabrániť negatívnym dosahom na slabšie sociálne vrstvy a udržať sociálny zmier.

Voľby do Štátnej dumy (dolnej komory ruského parlamentu) 18. 9. 2016 priniesli jednoznačné víťazstvo vládnej strany Jednotné Rusko, ktorá získala ústavnú väčšinu. Mimoparlamentná opozícia, tretí sektor a nezávislá tlač mali naďalej okrajové postavenie a nízku podporu verejnosti. Nízka volebná účasť, predovšetkým vo veľkých mestách, signalizovala rastúcu apatiu obyvateľstva.

V zahraničnopolitickej oblasti SIS pozorovala aktivity RF zamerané na udržanie susedných štátov vo sfére svojho vplyvu, potvrdenie svojho veľmocenského postavenia a budovanie multipolárneho svetového poriadku. V postsovietskom priestore sa RF snaží presadiť svoje záujmy prostredníctvom niektorých integračných zoskupení, pretrvávajúcich väzieb na politické a ekonomické elity postsovietskych štátov a propagandy.

RF sa angažovala v sýrskom ozbrojenom konflikte, kde sa stala kľúčovým faktorom udržania vládnych síl. Zásah v Sýrii bol prvou veľkou operáciou ruských ozbrojených síl za hranicou postsovietskeho priestoru a RF ním potvrdila svoj veľmocenský status a postavenie kľúčového aktéra na Blízkom východe.

Západný Balkán

SIS sledovala situáciu na západnom Balkáne najmä vzhľadom na integračné úsilie štátov regiónu a pretrvávajúce problémy spôsobené predovšetkým zlými medzietnickými vzťahmi, sociálnou situáciou, politickou nestabilitou, rozsiahlou korupciou a vplyvom radikálneho islamu (aj v súvislosti s návratom bojovníkov Daesh do krajín západného Balkánu). Vývoj v krajinách západného Balkánu mal tendenciu zvyšovania miery nestability, čo je dôsledok na

jednej strane zníženia aktívnej úlohy EÚ v danom regióne a na druhej strane zvyšovania angažovanosti iných krajín.

V **Kosove** pretrvávala nestabilná vnútropolitická situácia. SIS v tejto súvislosti sledovala politicko-bezpečnostné riziká spojené s protestnými aktivitami koso- vskej opozície a bojkotom parlamentu, ku ktorým opozícia pristúpila pre dohody medzi kosovskou vládou a Čiernou Horou o demarkácii hraníc a Srbskom o vytvorení Združenia srbských municipalít (ZSO). Hoci časť opozičných poslancov neskôr bojkot parlamentu ukončila, patová politická situácia pokračovala aj v dôsledku toho, že sa proti dohode o demarkácii postavili niektorí poslanci vládnej koalície. V rámci srbsko-kosovského dialógu sa postupne implementovali niektoré dohodnuté otázky, problémom však zostáva vytvorenie ZSO.

V **Macedónsku** SIS sledovala vývoj dlhodobej vnútro politickej krízy, v dôsledku ktorej sa v prvom polroku 2016 uskutočnili viaceré protivládne protesty. Napriek dohode o podmienkach konania predčasných parlamentných volieb boli voľby pre nedostatočné plnenie podmienok dohody niekoľkokrát odložené a uskutočnili sa v decembri 2016. Politický subjekt Vnútoraná macedónska revolučná organizácia – Demokratická strana macedónskej národnej jednoty potvrdil svoju pozíciu najsilnejšej strany, ale len s minimálnym rozdielom oproti hlavnej opozičnej strane Sociálno-demokratický zväz Macedónska. Vo voľbách sa posilnil vplyv macedónsko-albánskych strán a ich etnických požiadaviek, čo do budúcnosti vytvorilo podmienky na ďalšie zhoršenie medzietnických vzťahov a zvýšilo riziko eskalácie konfliktov.

V **Bosne a Hercegovine** (BaH) bola v roku 2016 predmetom pozornosti neprehľadná politicko-bezpečnostná situácia, ktorú začiatkom roka skomplikovalo zatknutie predsedu vládneho Zväzu za lepšiu budúcnosť BaH Fahrudina Radončića. SIS sledovala aj opätovné výrazné zosilnenie nacionalistickej rétoriky pred komunálnymi voľbami, ktoré sa konali v októbri 2016. V entite Republika srpska (RS) sa tesne pred voľbami konalo referendum o Dni RS (9. január, deň vzniku RS, ktorý sa zároveň prekrýva s pravoslávnyimi Vianocami), ktoré bolo uskutočnené aj napriek negatívne mu stanovisku Ústavného súdu BaH. Vďaka referendu sa prezidentovi RS Miloradovi Dodikovi podarilo mobilizovať srbských pravoslávnych voličov na základe etnickej a náboženskej príslušnosti a posilniť politické pozície na úrovni miest a obcí. Spôsob predreferendovej kampane prispel k zvýšeniu medzietnického napätia v BaH.

Krízové a konfliktové oblasti

Na Blízkom východe sa služba zamerala na sledovanie vývoja situácie v **Sýrii**, kde monitorovala priebeh konfliktu a pokusy o jeho politické riešenie. Rusko-iránska intervencia v roku 2016 zásadným spôsobom zmenila rovnováhu síl v prospech provládneho tábora, zatiaľ čo zahraničná podpora opozičným skupinám stagnovala. Najradikálnejšie salafisticko-džihádistické frakcie povstalcov, predovšetkým Front an-Nusra spoločne so sýrskou vládou a Iránom zmarili v priebehu apríla 2016 nádejné prímerie sprostredkované RF a USA, čo na začiatku leta viedlo k obnoveniu bojov na kľúčovom severnom fronte, predovšetkým v meste Aleppo a v severnej časti rovnomennej provincie.

Dobytie Aleppa provládnyimi silami na konci roka 2016 znamenalo, že z vojenského hľadiska povstalci prestali byť výraznejšou hrozbou pre pozície sýrskej vlády, ktorá je v súčasnosti v dôsledku intenzívnej podpory svojich spojencov (RF, Irán, libanonské hnutie Hizballáh) politicky a vojensky stabilizovaná. Naopak, opozícia sa dostala do kritickej situácie: miera dôvery a spolupráce medzi ozbrojenými skupinami a politickou exilovou opozíciou bola nízka, prebiehal intenzívny konflikt medzi radikálnymi skupinami odmietajúcimi akýkoľvek politický dialóg a umiernenými skupinami so záujmom o prímerie a rokovania.

Významný vplyv na priebeh sýrskeho konfliktu v roku 2016 mala zásadná zmena postoja **Turecka**, ktoré ukončilo svoj spor s RF a sústredilo sa na boj proti teritoriálnej expanzii kurdských aktérov v Sýrii. Turecká armáda zároveň vytlačila Daesh z turecko-sýrskeho pohraničia, čo do istej miery obmedzilo pohyb bojovníkov medzi Európou a Sýriou. Prehlbovanie vzťahov Turecka s RF nebolo u časti tureckej verejnosti prijímané pozitívne, čo potvrdil atentát na ruského veľvyslanca v Turecku Andreja Karlova v decembri 2016.

SIS vyhodnocovala situáciu po neúspešnom pokuse o štátny prevrat v Turecku (15. 7. 2016) vrátane vplyvu na vzťahy tureckého vedenia s EÚ a USA a možné ohrozenie plnenia dohody o migrantoch a utečencoch z marca 2016. Vážnejší vplyv pokusu o prevrat na bezpečnosť slovenských občanov nachádzajúcich sa v krajine a na záujmy SR nebol zaznamenaný.

Kľúčovou udalosťou pre **Irak** v roku 2016 bola príprava a spustenie kampane proti bašte Daesh – Mosulu, ako aj úspešné čiastkové bojové operácie v provincii al-Anbár a v údolí Eufratu. Vďaka pokračujúcej podpore zo zahraničia a záujmu veľkej väčšiny domácich relevantných aktérov podieľať sa na vytlačení Daesh z krajiny dosiahla kampaň proti Mosulu od svojho spustenia v novembri 2016 dôležitý pokrok. SIS sa venovala predovšetkým komplikovanému politickému pozadiu akcie, najmä súpereniu šiítskych polovojenských jednotiek, irackej centrálnej vlády a Kurdskej autonómie o usporiadanie severozápadu Iraku po očakávanom vytlačení Daesh z Mosulu.

SIS monitorovala vývoj situácie v **Egypte** v súvislosti so stabilitou režimu Abd al-Fattáha as-Sísího. Kľúčovými faktormi ohrozujúcimi dlhodobú udržateľnosť egyptského režimu boli predovšetkým kritická sociálno-ekonomická situácia obyvateľstva a nepopulárne hospodárske reformy, v dôsledku ktorých narastala nespokojnosť obyvateľstva. Politická polarizácia spoločnosti a stíhanie členov a stúpencov Moslimského bratstva podnecovali radikalizáciu časti obyvateľstva. V krajine sa taktiež formovali nové militantné zoskupenia s nejasným pozadím, ktoré uskutočňovali teroristické útoky na vysokých predstaviteľov egyptského režimu (napr. na asistenta generálneho prokurátora Zakaríja Abd al-Azíza). Najväčšiu hrozbu egyptským a zahraničným cieľom predstavovala egyptská odnož Daesh – Provincia Sinaj, aj keď jej operácie zostali v roku 2016 geograficky obmedzené prevažne na sever Sinajského polostrova.

SIS v hodnotenom období priebežne sledovala a vyhodnocovala vývoj situácie v **Libyi**, kde eskaloval mocenský zápas medzi medzinárodne uznanou vládou v Tripolise a konkurenčnou parlamentnou vládou v Tobruku, podporovanou ozbrojenými skupinami pod vedením generála Chalífa Haftara. Implementácia politickej dohody uzavretej v decembri 2015, ktorej cieľom bolo riešenie vnútro politickej krízy, zlyhala. Popularita a autorita vlády v Tripolise

klesala v dôsledku zhoršujúcej sa sociálno-ekonomickej situácie obyvateľstva a extrémne nestabilnej bezpečnostnej situácie v krajine. Pozícia východolíbyjských elít sa, naopak, výrazne posilnila po ovládnutí ropného priemyslu na východe krajiny. Reálnu kontrolu nad územím Líbye si však naďalej udržiavali koalície lokálnych ozbrojených skupín. Úspešná protiteroristická operácia líbyjských ozbrojených skupín proti základni líbyjskej odnože Daesh v Syrte a jej okolí síce zmarila expanzionistické ambície Daesh v severnej Afrike, skupiny islamistických militantov rozptýlené v krajine však zostali naďalej aktívne. Nestabilná Líbya bez centralizovanej kontroly sa stala útočiskom organizačných štruktúr ilegálnej migrácie. Riešenie migračnej vlny smerom do EÚ v roku 2016 nebolo prioritou líbyjských politických aktérov ani bezpečnostných zložiek krajiny a nechránené líbyjské pobrežie sa stalo najvyužívanejšou migračnou trasou zo subsaharskej Afriky do Európy.

Vývoj v regióne **Strednej Ázie** v roku 2016 SIS sledovala najmä v súvislosti so zhoršovaním bezpečnostnej situácie na severe Afganistanu po vytvorení tzv. provincie Daesh (regionálnej odnože Daesh) v krajine. Zamerala sa na jej prepojenie s miestnymi extrémistickými skupinami a hrozby spojené s predpokladaným návratom džihádistických bojovníkov zo Sýrie a Iraku do regiónu. V regióne boli zaznamenané snahy RF o posilňovanie svojej pozície a vplyvu prostredníctvom zintenzívnenia jej bezpečnostnej spolupráce so stredoázijskými republikami.

V **Uzbekistane** SIS priebežne sledovala dianie po smrti uzbeckého prezidenta Islama Karimova a nástupe nového prezidenta Šavkata Mirzijojeva. V dôsledku prepadu uzbeckej ekonomiky spôsobeného nízkymi cenami palív a obmedzením príjmov pochádzajúcich od Uzbekov pracujúcich v RF sa v monitorovanom období prudko zhoršila sociálno-ekonomická situácia obyvateľstva, predovšetkým mladej generácie. Nespokojnosť obyvateľstva posilnili aj všadeprítomná korupcia a represívny charakter štátu.

Hrozby voči západným občanom v turistických destináciách

SIS sa v priebehu roka 2016 sústreďovala na monitorovanie bezpečnostných hrozieb pre občanov západných štátov v zahraničí, najmä v turistických oblastiach nachádzajúcich sa v susedstve nestabilných štátov a v oblastiach pôsobenia slovenských humanitárnych organizácií. Ľahko dostupné miesta s vysokou koncentráciou cudzincov, najmä občanov západných štátov, ako sú hotely a hotelové rezorty, kultúrne pamiatky, nákupné centrá a reštaurácie boli preferovanými cieľmi teroristických organizácií a terčmi niekoľkých dokonaných alebo plánovaných útokov.

Spomedzi populárnych turistických destinácií SIS zaznamenala najväčšie zhoršenie bezpečnostnej situácie v **Turecku**. Tamojšia vláda čelila trom paralelným hrozbám – kurdskému ozbrojenému separatizmu, prieniku džihádistického terorizmu zo Sýrie a ľavicovým extrémistickým skupinám. Narastajúca intenzita konfliktu so Stranou kurdských pracujúcich (PKK) viedla k rozšíreniu teroristických útokov z kurdských oblastí na východe krajiny do veľkých miest, najmä do Ankary a Istanbulu. Útoky boli síce zamerané predovšetkým na vládne ciele a ozbrojené zložky, ale dochádzalo k nim na frekventovaných miestach a boli pri nich zasiahnutí aj náhodne prítomní civilisti. Ďalšia kurdská organizácia – Sokolí oslobodenia Kurdistanu (TAK) – priamo hrozila útokmi na turistický priemysel, aj keď

k takýmto incidentom nakoniec nedošlo a organizácia sa v roku 2016 zamerala iba na vládne ciele.

Ďalšou hrozbou pre Turecko bol Daesh v susednej Sýrii, ktorý reagoval na sprísnené turecké opatrenia na hranici so Sýriou s cieľom zabrániť prechodom bojovníkov a zásob džihádistom. Od začiatku roka 2016 preto džihádisti začali pravidelne ostreľovať lokality pri sýrsko-tureckej hranici a opakovane útočili na zahraničných turistov a cudzincov v Istanbule. Bezpečnosť turistických rezortov na pobreží Stredozemného mora v hodnotenom období nebola týmito aktivitami priamo ohrozená, ale zadržanie prívržencov Daesh v mestách, ktoré sú turistickými destináciami, napr. Antalya a Izmir, bolo varovným signálom, že organizácia tam disponuje podpornými štruktúrami.

V **Egypte** pretrvávali napätá politicko-bezpečnostná situácia a dlhodobo vysoké riziko teroristických útokov proti zahraničným cieľom. Egyptská odnož Daesh – Provincia Sinaj – operovala najmä na severe Sinajského polostrova a bezpečnostným zložkám sa podarilo zabrániť rozšíreniu jej operačného priestoru smerom na juh polostrova k dôležitým cestným spojeniam a turistickým centrámi. Bezpečnostná situácia v letoviskách Šarm aš-Šajch, Dahab a Hurghada bola uspokojivá vďaka prísnej vojenskej a policajnej ochrane, bezpečnostné opatrenia boli posilnené aj v Káhire a na medzinárodných letiskách.

Na území **Tuniska** pretrvávalo vysoké riziko prieniku džihádistov Daesh zo susednej Líbye a osobitným rizikovým faktorom bol aj vysoký počet tuniských občanov bojujúcich v radoch džihádistických organizácií v zahraničí (na území Sýrie, Iraku a Líbye pôsobí podľa odhadov 3- až 6-tisíc Tunisianov, z ktorých sa približne 500 vrátilo naspäť). Aktivity domácich extrémistických skupín sa obmedzili na juh Tuniska, najmä na pohorie Šaambí. Ich aktivity boli zamerané skôr na gerilové útoky proti tuniským bezpečnostným silám, civilisti a cudzinci neboli v hodnotenom období cieľmi ich útokov. Vláda a bezpečnostné zložky zvýšili po útokoch v múzeu Bardo v Tunise a v letovisku Sousse v roku 2015 bezpečnostné opatrenia v turistických rezortoch a na verejných miestach a posilnili ochranu hraníc. Bezpečnostný sektor Tuniska však bol v dôsledku nárastu násilných aktivít a vládnych opatrení preťažený.

Medzi teroristickými skupinami etablovanými v regióne západnej Afriky a afrického Sahelu (napr. al-Qáida v islamskom Maghrebe, al-Murábitún, Daesh) prevládala vzájomná rivalita, ktorá sa prejavila prekvapivými útokmi v doteraz relatívne bezpečných lokalitách (napr. Burkina Faso, Pobrežie Slonoviny). Vzhľadom na relatívnu dostupnosť severoafrických štátov zo Sahelu sa preto čiastočne zvýšilo riziko útoku aj v doteraz bezpečnom Maroku.

Pracovníci mimovládnych organizácií operujúci v konfliktových regiónoch boli ohrození prebiehajúcimi bojovými operáciami alebo sa mohli stať rukojemníkmi politických záujmov niektorej zo strán konfliktu. Vysoké riziko podstupoval napríklad personál v Iraku, kde Daesh začiatkom mája 2016 prelomil obrannú líniu irackých kurdských milícií vo vzdialenosti iba 28 km od irackého mesta Dohúk, čím sa podstatne zvýšilo riziko ozbrojených útokov a únosov. V subsaharskej Afrike boli najrizikovejšími štátmi Južný Sudán pre pokračujúci ozbrojený konflikt a Keňa, kde sa aktivizovali náboženský extrémisti sympatizujúci s Daesh.

V súvislosti s turistickým ruchom sa zvýšila hrozba útokov priamo zameraných na zahraničných návštevníkov aj na území európskych, najmä západných štátov, ktoré sú primárnymi cieľmi teroristickej kampane Daesh a ďalších džihádistických organizácií. Dopravné prostriedky, obchodné centrá a objekty turistického ruchu s početnými návštevníkmi preto zostávali potenciálnymi cieľmi teroristov z nábožensko-ideologických dôvodov (zariadenia podávajúce alkohol, zábavný priemysel, nočné kluby a pod.) aj taktických dôvodov (koncentrácia osôb v malom priestore, ľahká dostupnosť a slabá ochrana). Prítomnosť cudzincov z viacerých štátov zároveň rozširovala možnosti džihádov zasiahnuť záujmy niekoľkých krajín zároveň. Prípady z Nice (júl 2016) a z Berlína (december 2016) navyše ukázali, že teroristické útoky na tzv. mäkké ciele nevyžadujú špeciálne prostriedky a ani zložité plánovanie.

3. Spolupráca so štátnymi orgánmi a plnenie informačnej povinnosti

V roku 2016 pokračovala v súlade so zákonom o SIS spolupráca SIS s inými štátnymi orgánmi SR prostredníctvom oficiálnych vonkajších služobných stykov. SIS aktívne spolupracovala s Kanceláriou Národnej rady SR, Kanceláriou prezidenta SR, Úradom vlády SR, ústrednými orgánmi štátnej správy, ako aj s ďalšími štátnymi úradmi a inštitúciami SR.

Intenzívna spolupráca prebiehala v oblasti ochrany utajovaných skutočností, výkonu bezpečnostných previerok, certifikácie technických prostriedkov, rozvoja informačných a komunikačných technológií, šifrovej ochrany informácií, ochrany pred neoprávneným používaním informačno-technických prostriedkov, legislatívnej činnosti a medzinárodného krízového manažmentu.

Získané informácie a podkladové materiály SIS využívala v rámci svojej analytickej a operatívnej činnosti. Z pohľadu spravodajskej produkcie SIS boli dôležité spätné väzby na spravodajskú produkciu SIS od externých príjemcov, ktoré napomáhali pri ďalšom skvalitnení a nasmerovaní spravodajskej činnosti. V rámci multilaterálnej domácej spolupráce sa SIS okrem iného aktívne podieľala na činnosti medzirezortných pracovných skupín expertov zameraných na riešenie úloh predovšetkým v oblasti boja proti terorizmu, extrémizmu a nelegálnej migrácii.

Spravodajská produkcia pre externých príjemcov

V oblastiach Strategického zamerania vypracovala SIS v roku 2016 pre externých príjemcov **284 spravodajských produktov**, z toho 154 (54 %) v bezpečnostnej, 73 (26 %) v ekonomickej a 57 (20 %) v zahraničnopolitickej oblasti.

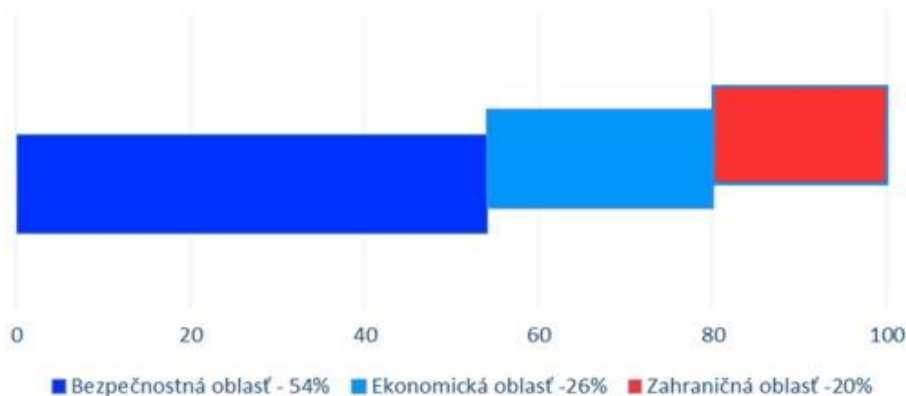
Štatistický prehľad spravodajskej produkcie je uvedený v tabuľkách a diagrame.

Tabuľky a diagram: Prehľad spravodajskej produkcie v období od 1. 1. do 31. 12. 2016

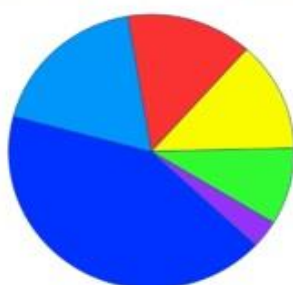
Prehľad spravodajskej produkcie v období od 1. 1. do 31. 12. 2016				
Prehľad podľa externých príjemcov	Bezpečnostná oblasť	Ekonomická oblasť	Zahraničná oblasť	Spolu
Prezident SR	15	4	42	61
Predseda NR SR	15	2	12	29
Predseda vlády SR	18	12	39	69
Ministerstvo vnútra SR	139	51	10	200
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	20	8	54	82
Ministerstvo obrany SR	21		46	67
Ministerstvo hospodárstva SR	1	14	1	16
Ministerstvo financií SR	1	6		7
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR	4	1		5
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	1	3		4
Ministerstvo spravodlivosti SR	1	1	1	3
Ministerstvo životného prostredia SR		2		2
Ministerstvo kultúry SR	2			2
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR	1			1
Prezident Policajného zboru	134	46		180
Vojenské spravodajstvo	22		48	70
Generálna prokuratúra SR	21	1		22
Kriminálny úrad finančnej správy	3	6		9
Sekcia kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra SR	1	5		6
Prezident Finančného riaditeľstva SR	1	4		5
Vedúci Úradu vlády SR	1			1
Náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR	1			1
Jednotka pre riešenie počítačových incidentov (CSIRT)	1			1
Národná protidrogová jednotka	1			1
Úrad pre ochranu ústavných činiteľov a diplomatických misí Ministerstva vnútra SR	1			1
Celkový počet spravodajských produktov pre externých príjemcov (produkty majú spravidla viac príjemcov)	154	73	57	284

Prehľad podľa oblastí a problematík Strategického zamerania SIS	
Bezpečnostná oblasť	154
organizovaný zločin	65
terorizmus	28
extrémizmus	22
nelegálna migrácia	20
obchod s výrobkami obranného priemyslu a proliferácia	14
kontrašpionážna ochrana a kybernetický priestor	5
Ekonomická oblasť	73
colné, daňové a finančné podvody a ohrozenie finančného systému	35
korupcia a klientelizmus	15
zahraničné hospodárske vzťahy	13
nehospodárne nakladanie s majetkom štátu a samosprávy	10
Zahraničná oblasť	57
krízové oblasti	23
RF, Ukrajina a SNŠ	19
západný Balkán	7
ostatné krajiny	8
Celkový počet spravodajských produktov zo všetkých oblastí a problematík (produkty sa spravidla týkajú viacerých oblastí alebo problematík, do prehľadu sú zatriedené vždy podľa dominantnej oblasti a problematiky)	284

Prehľad podľa oblastí a problematík strategického zamerania SIS

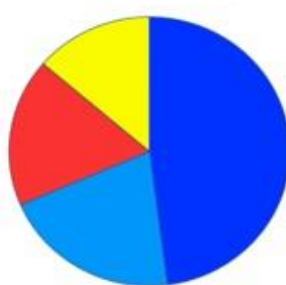


Rozdelenie v bezpečnostnej oblasti



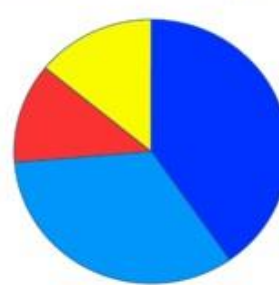
- organizovaný zločin - 42%
- terorizmus - 18%
- extrémizmus - 14%
- nelegálna migrácia - 13%
- obchod s výrobkami obranného priemyslu a proliferácia - 9%
- kontrašpiónážna ochrana a kybernetický priestor - 4%

Rozdelenie v ekonomickej oblasti



- colné, daňové a finančné podvody a ohrozenie finančného systému - 48%
- korupcia a klientelizmus - 20%
- zahraničné hospodárske vzťahy - 18%
- nehospodárne nakladanie s majetkom štátu a samosprávy - 14%

Rozdelenie v zahraničnej oblasti



- krízové oblasti - 40%
- RF, Ukrajina a SNŠ - 34%
- západný Balkán - 12%
- ostatné krajiny - 14%

4. Stav, základné činnosti a kontrola SIS

4.1 Personálne zabezpečenie SIS

Základné ukazovatele

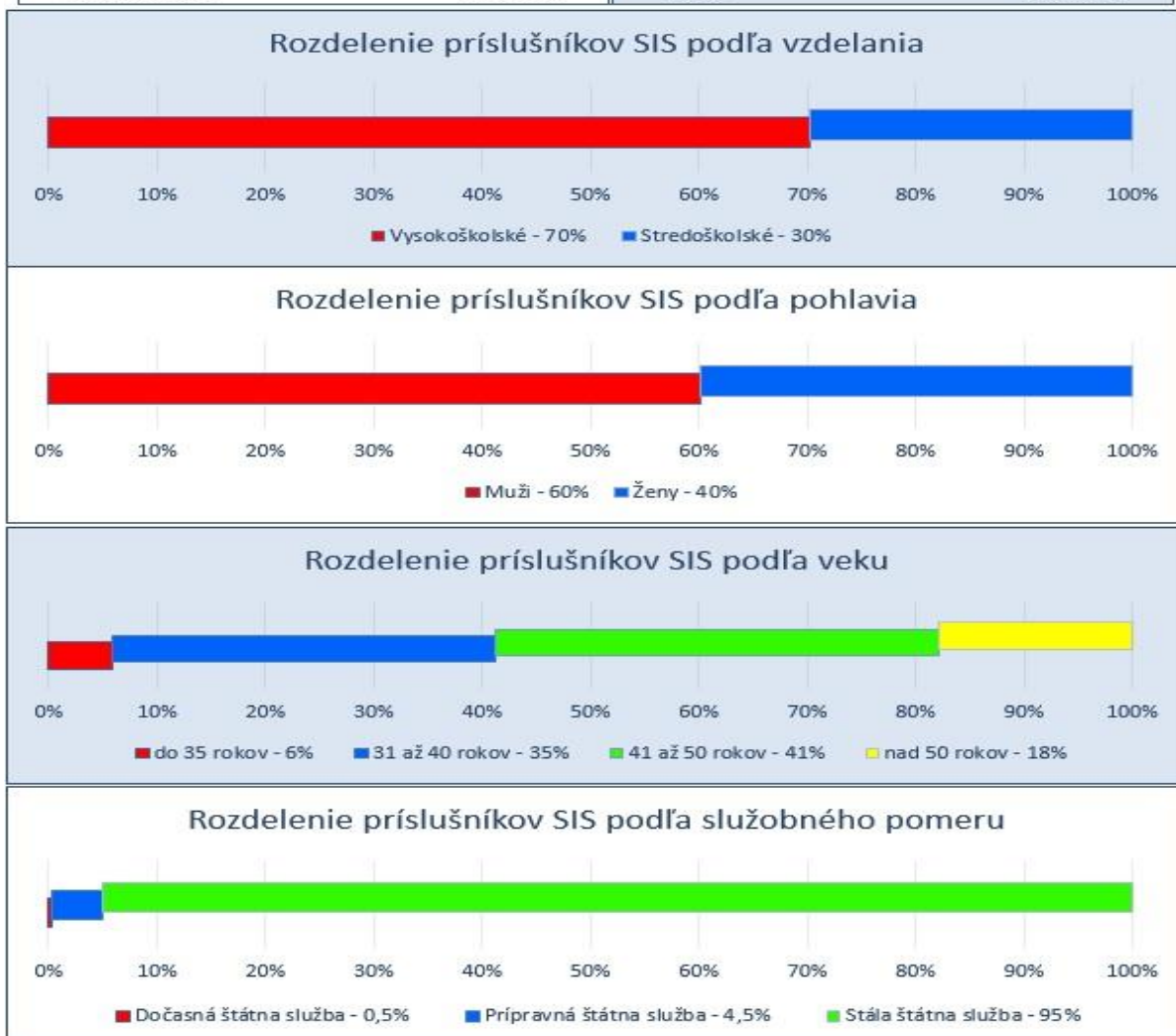
K 31. 12. 2016 dosahoval počet príslušníkov Slovenskej informačnej služby 80,86 % z plánovaného stavu, čo je mierny pokles oproti predošlému roku (82,14 % z plánovaného stavu k 31. 12. 2015).

Personálne zloženie podľa základných demografických znakov zostáva v porovnaní s predošlými rokmi bez podstatných zmien. Mužov pôsobí v službe 60 % a žien 40 %. Vo vekovej štruktúre je stav mladších príslušníkov vo veku do 40 rokov a príslušníkov v strednom veku do 50 rokov rovnaký – 41 %. Vysokoškolsky vzdelaných (vrátane prvého stupňa vysokoškolského vzdelania) je 70 % príslušníkov. V roku 2016 bolo v stálej štátnej službe zaradených 95 % príslušníkov, necelých 5 % príslušníkov v prípravnej štátnej službe a v dočasnej štátnej službe menej ako 1 % príslušníkov (0,35 %).

O prijatie do služobného pomeru v SIS prejavilo záujem niekoľko stoviek občanov. Z prijatých žiadostí bolo do prijímacieho konania zaradených 20 % uchádzačov, ktorí zodpovedali svojim odborným profilom personálnym potrebám služby a zároveň spĺňali zákonné podmienky prijatia. Z celkového počtu evidovaných žiadostí o prijatie do SIS však bolo v prijímacom konaní úspešných len 8,4 % uchádzačov, čo predstavuje približne rovnaké percento ako v roku 2015.

Diagram: Skladba príslušníkov SIS podľa druhu štátnej služby, vzdelania, veku a pohlavia

Skladba príslušníkov SIS podľa druhu štátnej služby, vzdelania, veku a pohlavia			
Dočasná štátna služba	0,35 %	Vek do 30 rokov	5,78 %
Prípravná štátna služba	4,65 %	31 až 40 rokov	35,5 %
Stála štátna služba	95 %	41 až 50 rokov	40,93 %
		nad 50 rokov	17,79 %
VŠ vzdelanie	70,29 %	Muži	60,12 %
SŠ vzdelanie	29,71 %	Ženy	39,88 %



4.2 Čerpanie rozpočtu SIS a stav materiálno-technického zabezpečenia

Čerpanie rozpočtu

Na zabezpečenie činnosti Slovenskej informačnej služby v roku 2016 boli zákonom č. 411/2015 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2016 schválené rozpočtové prostriedky v celkovom limite výdavkov 44 159 249 eur (z toho 1 000 000 eur ako kapitálové výdavky) a záväzný ukazovateľ príjmov 130 000 eur.

V priebehu roku 2016 Ministerstvo financií SR vykonalo štyri rozpočtové opatrenia, ktorými bol upravený celkový limit výdavkov SIS na rok 2016.

Tabuľka: Záväzné ukazovatele rozpočtovej kapitoly SIS na rok 2016

Tabuľka: Záväzné ukazovatele rozpočtovej kapitoly SIS na rok 2016					
Záväzné ukazovatele na rok 2016 (v eurách)	Schválený rozpočet	Úprava rozpočtu	Rozpočet po úprave	Čerpanie k 31. 12. 2016	% čerpania
Prijmy celkom	130 000	0,00	130 000	241 040	185,42
Výdavky celkom	44 159 249	2 853 307	47 012 556	47 012 378	100,00
z toho:					
Bežné výdavky	43 159 249	2 853 307	46 012 556	46 012 556	100,00
Kapitálové výdavky	1 000 000	0,00	1 000 000	999 822	99,98

Materiálno-technické zabezpečenie

V oblasti materiálno-technického zabezpečenia boli v roku 2016 rozpočtové prostriedky použité najmä na technické a logistické zabezpečenie prípravy a výkonu predsedníctva SIS v prestížnych spravodajských zoskupeniach, ktoré združujú spravodajské služby štátov EÚ, na budovanie komunikačnej infraštruktúry v objektoch SIS a informačno-komunikačného systému, na prostriedky šifrovej ochrany informácií a na rekonštrukciu a modernizáciu objektov súvisiacu so zvýšením stupňa ochrany utajovaných informácií.

Dlhodobý deficit v oblasti vecných výdavkov neumožňuje potrebný technologický rozvoj jednotlivých informačno-komunikačných, technických a spravodajských technológií v súlade s celosvetovými trendmi a rozpočtové prostriedky sú použité predovšetkým na zabezpečenie stability a prevádzkyschopnosti informačných a komunikačných systémov.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je realizácia obnovy spravodajských a technických prostriedkov, vývoj kybernetickej ochrany, ako aj bezodkladná modernizácia informačných systémov možná len za predpokladu podstatného zvýšenia najmä kapitálových výdavkov.

Rozpočtové prostriedky v kategórii bežných výdavkov sa v nevyhnutnom rozsahu použili na úhradu obligatórnych a zmluvných platieb, zabezpečenie zákonných prevádzkových nárokov, opravy a údržbu zastaraných technických zariadení, odstraňovanie následkov havarijných stavov v objektoch SIS a finančné zabezpečenie spravodajskej činnosti. Ostatné výdavky boli realizované iba v obmedzenej miere potrebnej na zabezpečenie riadneho chodu SIS.

SIS plnila v roku 2016 úlohy v oblasti materiálno-technického zabezpečenia v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a internými predpismi. Prostriedky štátneho rozpočtu SIS čerpala pri dodržaní účelu ich použitia a zásady maximálnej efektívnosti a hospodárnosti.

4.3 Informačno-technické prostriedky

Slovenská informačná služba v roku 2016 požiadala o realizovanie informačno-technických prostriedkov (ITP) v 234 prípadoch, z toho súd neodmietol žiadnu žiadosť SIS.

Z 234 vydaných súhlasov na použitie (ITP) bolo v termíne predloženia správy z hľadiska dosiahnutia zákonom uznaného účelu a cieľa vyhodnotených 158 prípadov.

Zákonom uznaný účel a cieľ bol dosiahnutý pri 144 použitiach ITP. Pri 14 použitiach ITP dosiahnutý nebol. K termínu predloženia tejto správy nebolo ešte možné vyhodnotiť zvyšných 76 realizovaných prípadov, ktoré sú stále aktuálne alebo im plynie 30-dňová lehota na vyhodnotenie po ukončení.

Tabuľka: Podrobný výkaz o používaní ITP za rok 2016 (vypracované k 30. 3. 2017)

Podrobný výkaz o používaní ITP za rok 2016 (vypracované k 30. 3. 2017):					
	Obsahový počet	§ 2 ods. 1 písm. a)	§ 2 ods. 1 písm. b)	§ 2 ods. 1 písm. c)	Celkový počet
1.	Počet žiadosti na použitie ITP - § 4 ods. 1 z toho:	0	217	17	234
2.	Vydané súhlasy	0	217	17	234
3.	Odmietnuté žiadosti	0	0	0	0
4.	Počet opakovaných žiadosti * na predĺženie lehoty použitia ITP v tom istom prípade - § 4 ods. 2 z toho:	0	0	0	0
5.	Vydané súhlasy	0	0	0	0
6.	Odmietnuté žiadosti	0	0	0	0
7.	Počet prípadov použitia ** ITP v zmysle § 5 ods. 1 a 2 - dodatočné súhlasy z toho:	0	0	0	0
8.	Vydané súhlasy	0	0	0	0
9.	Odmietnuté žiadosti	0	0	0	0
10.	Počet ITP, pri ktorých bol dosiahnutý zákonom uznaný účel a cieľ	0	135	9	144
11.	Počet ITP, pri ktorých nebol dosiahnutý zákonom uznaný účel a cieľ	0	14	0	14
12.	Počty prípadov použitia ITP, z ktorých boli informácie použité ako dôkaz v trestnom konaní	0	0	0	0
13.	Počet prípadov nezákonného použitia ITP	0	0	0	0
14.	Celkový počet žiadosti na použitie ITP - súčet r. 1+4+7	0	217	17	234
15.	Celkový počet vydaných súhlasov - súčet r. 2+5+8	0	217	17	234
16.	Celkový počet odmietnutých žiadostí - súčet r. 3+6+9	0	0	0	0

Poznámky:

* Každá žiadosť o použitie ITP vrátane žiadosti o predĺženie lehoty použitia ITP sa eviduje samostatne.

** SIS nemá oprávnenie použiť ITP bez predchádzajúceho súhlasu sudcu, touto kompetenciou disponuje iba Policajný zbor.

Podmienky používania ITP v podmienkach SIS v plnom rozsahu zodpovedajú podmienkam zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov a zákona č. 166/2003 Z. z. o ochrane súkromia pred neoprávneným použitím informačno-technických prostriedkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o ochrane pred odpočúvaním) v znení neskorších predpisov.

Použitie technické riešenia spolu s prísnyimi organizačnými a kontrolnými opatreniami zaručujú kontrolu zákonnosti pri používaní ITP a vylučujú možnosť neoprávneného zásahu do systému monitorovania, ako aj ukladania a archivácie dát.

Porovnaním počtu žiadostí SIS o použitie ITP a rozhodnutí vydaných vecne príslušným súdom za rok 2016 bola kontaktom s Krajským súdom v Bratislave zistená zhoda v údajoch oboch subjektov v počte podaných žiadostí i v počte vydaných rozhodnutí na používanie ITP.

Všetky prípady použitia ITP v roku 2016 boli podložené potrebným súhlasom sudcu a v žiadnom prípade nedošlo k nezákonnému použitiu ITP.

4.4 Aktivity realizované v súvislosti s predsedníctvom SR v Rade EÚ

V súvislosti s predsedníctvom SR v Rade EÚ (SK PRES) sa v Bratislave dňa 16. 9. 2016 konal neformálny samit Európskej rady (Bratislavský samit) za účasti 27 najvyšších predstaviteľov štátov a predsedov vlád členských krajín Európskej únie a v dňoch 6. – 7. 10. 2016 stretnutie premiérov štátov EÚ. SIS zabezpečovala v súvislosti s konaním predmetných podujatí (a množstva ďalších) spravodajskú ochranu účastníkov a prispela k ich bezpečnému priebehu. Zároveň NBAC prijalo osobitné opatrenia s cieľom včasnej identifikácie možných ohrození prípravy a priebehu uvedených podujatí.

Súčasťou bezpečnostných opatrení SIS počas predsedníctva SR v Rade EÚ bolo zintenzívnenie spravodajsko-operatívnej činnosti v záujmovom prostredí, v rámci analytickej činnosti boli priebežne vyhodnocované informácie z monitorovaného prostredia a odkrytých zdrojov a bola zintenzívnená operatívna komunikácia s partnermi v zahraničí.

SIS a NBAC poskytovali súčinnosť pri vykonávaní administratívnych previerok osôb a firiem participujúcich na predsedníctve SR v Rade EÚ na účely udelenia akreditácie zo strany MZVaEZ SR.

4.5 Spolupráca SIS so spravodajskými službami iných štátov

SIS bilaterálne spolupracuje približne so 100 partnerskými spravodajskými službami z celého sveta. Tento počet neustále stúpa a možno konštatovať, že v posledných rokoch sa každoročne zvyšuje o niekoľko služieb.

Kľúčovými spravodajskými službami v rámci medzinárodnej bilaterálnej spolupráce boli aj v roku 2016 najmä partneri z krajín EÚ a NATO, predovšetkým služby Veľkej Británie, Nemecka, Francúzska a USA, ako aj spravodajské služby krajín V4. Z hľadiska plnenia úloh strategického zamerania služby zohráva dôležitú úlohu spolupráca SIS a balkánskych služieb, ale aj s viacerými službami štátov z geograficky vzdialenejších oblastí.

Tematicky zostáva trvalou prioritou tejto spolupráce ochrana bezpečnostných, politických a ekonomických záujmov SR a s tým súvisiace monitorovanie vývoja v rizikových a konfliktných regiónoch. Posledné udalosti, ako sú migračná vlna do Európy, občianska vojna v Sýrii, boj proti Daesh a množiace sa teroristické útoky v Európe, dostali v rámci bilaterálnej spolupráce do popredia otázku nelegálnej migrácie a najmä boja proti terorizmu a extrémizmu. Vzhľadom na vývoj globálnej bezpečnostnej situácie je stále aktuálnou aj téma situácie na východe Ukrajiny a s tým súvisiaca problematika RF. Významnými témami medzinárodnej spravodajskej spolupráce v hodnotenom období boli aj aktivity cudzích

spravodajských služieb a energetická bezpečnosť či problematika proliferácie, nelegálneho obchodovania so zbraňami, vojenským materiálom a materiálmi dvojako použitia. Okrem výmeny analytických informácií SIS v hodnotenom období participovala na viacerých spoločných cvičeniach, spravodajských projektoch a operáciách.

Multilaterálna spolupráca prebiehala v roku 2016 predovšetkým v rámci multilaterálnych zoskupení v súlade s plánovanými aktivitami a strategickým zameraním služby. Okrem výmeny informácií k bežnej agende a zabezpečovania účasti expertov a vedenia SIS na odborných expertných stretnutiach bola táto spolupráca zameraná najmä na prípravu a realizáciu úloh, ktoré SIS vyplývali z jej predsedníctva v protiteroristickej skupine združujúcej spravodajské služby štátov EÚ v druhom polroku 2016.

SIS sa v sledovanom období zúčastňovala aj na práci Civilného spravodajského výboru NATO (CIC).

4.6 Legislatíva a kontrola

Legislatívna činnosť

SIS na úseku legislatívy spolupracuje s ministerstvami, ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy a s inými štátnymi orgánmi. V roku 2016 SIS posudzovala 56 materiálov uverejnených na medzirezortné pripomienkové konanie; k 16 z nich uplatnila pripomienky. Cieľom uplatnených pripomienok bolo upozorniť predkladateľa materiálu na existenciu problémov aplikačnej praxe a vytvoriť právny základ pre riadne a efektívne plnenie zákonných úloh služby. V rámci medzirezortného pripomienkového konania boli uplatnené aj pripomienky zásadného charakteru, ku ktorým sa uskutočnili rozporové konania. Časť uplatnených pripomienok bola do príslušných materiálov zapracovaná.

Medzi legislatívne materiály, ktoré SIS v roku 2016 aktívne posudzovala, patrili napr. novely vyhlášok Národného bezpečnostného úradu o šifrovej ochrane informácií a o administratívnej bezpečnosti, vyhláška Národného bezpečnostného úradu o skúške bezpečnostného zamestnanca, novela zákona o pobyte cudzincov, novela zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu, návrh zákona o vykonávaní medzinárodných sankcií a novela zákona o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov. SIS tiež pripravila Štatút Národného bezpečnostného analytického centra (schválený vládou SR uznesením č. 229/2016 dňa 8. 6. 2016) a participovala na tvorbe Štatútu Situačného centra Slovenskej republiky (schválený vládou SR uznesením č. 77/2016 dňa 24. 2. 2016).

Dňom 1. 1. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 444/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Novelizácia zákona bola reakciou na neustále sa zvyšujúce ohrozenie bezpečnosti a teroristické útoky, resp. zvýšené riziko teroristických útokov v niektorých členských štátoch Európskej únie. Z uvedeného dôvodu sa na jeho tvorbe iniciatívne podieľala aj SIS. Na elimináciu bezpečnostných rizík bola v tejto súvislosti pripravená a ústavným spôsobom prerokovaná novela zákona NR SR č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej

informačnej službe v znení neskorších predpisov, ako aj iných relevantných zákonov úzko súvisiacich s plnením úloh SIS na úseku boja proti terorizmu a extrémizmu. V kontexte uvedenej právnej úpravy bol následne v podmienkach SIS v roku 2016 vypracovaný súbor interných legislatívnych opatrení a metodických usmernení s cieľom ustanoviť podrobnosti v internej právnej úprave a vytvoriť tak podmienky na aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov v praxi.

Kontrolná činnosť

V hodnotenom období boli vykonané dve kontroly na úseku administratívnej bezpečnosti, tri kontroly na úseku fyzickej a objektovej bezpečnosti, štyri kontroly bezpečnosti technických prostriedkov na úseku bezpečnosti technických prostriedkov a dve kontroly na úseku správy registratúry. Vykonanými kontrolami nebolo zistené porušenie všeobecne záväzných predpisov, ani interných predpisov SIS.

V prvom polroku 2016 bola vykonaná revízia knižničného fondu knižnice SIS.

Na úseku štátneho odborného dozoru inšpektori a hygienik otvorili celkom 19 plánovaných dozorov, z toho desať štátnych odborných dozorov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri výkone štátnej služby a bezpečnosti technických zariadení, štyri štátne požiarne dozory a päť štátnych zdravotných dozorov. Dozormi nebolo zistené porušenie všeobecne záväzných ani interných predpisov SIS.

5. Správa o činnosti Národného bezpečnostného analytického centra (NBAC)

NBAC (centrum) v roku 2016 podmienilo svoju činnosť, zameranú najmä na sústredovanie a vyhodnocovanie informácií o terorizme a o ďalších bezpečnostných incidentoch a bezpečnostných hrozbách voči Slovenskej republike a jej občanom a ich zdieľanie so štátnymi orgánmi zastúpenými v centre, z dôvodu potreby včasného prijímania a realizácie opatrení zameraných na zabezpečenie bezpečnosti štátu a jeho občanov, príprave a realizácii predsedníctva Slovenskej republiky v Rade Európskej únie a vývoju v oblasti bezpečnosti a to najmä v kontexte výrazného nárastu teroristických útokov v členských krajinách EÚ a NATO.

Vzhľadom na vývoj v bezpečnostnej oblasti zaznamenaný v uplynulom roku a to najmä v zahraničí, s možnými reálnymi vplyvmi na SR a jej občanov, je možné konštatovať, že medzirezortná výmena informácií na platforme centra sa neustále zvyšuje a to kvantitatívne, ale i kvalitatívne. K takémuto vývoju prispieva aj nárast podielu zdieľaných informácií získaných formou rezortnej medzinárodnej informačnej výmeny. Takáto informačná výmena významným spôsobom prispieva k skvalitneniu a zrýchleniu vytvárania skutočného obrazu o možných dôsledkoch identifikovaných hrozieb voči SR a k poskytovaniu súčinnosti medzi štátnymi orgánmi SR v súvislosti s posudzovaním bezpečnostného rizika rôznych subjektov v rozsahu ich právomocí. Zaznamenaný vývoj informačnej výmeny pozitívne ovplyvňuje systematické budovanie spoločného poznatkového fondu centra, ktorý dáva predpoklad ďalšieho efektívneho využívania centra ako jedného z účinných nástrojov vyhodnocovania teroristických i iných bezpečnostných hrozieb v budúcnosti.

Centrum v roku 2016 vlastnou analytickou činnosťou spracovalo a externým príjemcom odstúpilo viacero bezpečnostných a analytických hodnotení a analytických prehľadov o možných bezpečnostných rizikách. V súvislosti s rozhodnutím ministra vnútra SR č. 2 o vyhlásení alebo zmene stupňa teroristického ohrozenia z 22. 3. 2016, ktorým bol v SR vyhlásený druhý – zvýšený stupeň teroristického ohrozenia, centrum spracovalo a vybraným externým príjemcom v SR odstúpilo odporúčanie na prijatie preventívnych opatrení, ktoré by mohli prispieť k zníženiu rizika narušenia bežnej prevádzky jadrových zariadení v SR.

Centrum sa v súlade so štatútom a s cieľom eliminácie bezpečnostného rizika voči SR a jej občanom podieľalo na plnení úloh zvýšeného monitorovania bezpečnostnej situácie v SR pri zabezpečovaní organizovania vrcholných politických podujatí a iných masových podujatí s medzinárodným významom v SR ako aj v zahraničí, napr. počas konania Svetového pohára v lyžovaní Jasná 2016 či medzinárodnej bezpečnostnej konferencie Globsec, v súvislosti s konaním Letných olympijských hier v Brazílii a pri zabezpečovaní podujatia Longines FEI World Endurance Championship, ktoré sa konalo v Šamoríne v dňoch 15. – 18. 9. 2016.

Simultánne teroristické útoky v Bruseli/Belgicko 22. 3. 2016, teroristický útok na Atatürkovom letisku v Istanbule/Turecko 28. 6. 2016, v Nice/Francúzsko 14. 7. 2016, v Mníchove/Nemecko 22. 7. 2016 a útok na jednom z vianočných trhov v Berlíne/Nemecko 19. 12. 2016 preverili pripravenosť centra, ako analytického, komunikačného a kooperačného pracoviska, koordinovať činnosť štátnych orgánov v procese stanovenia postupu a realizácie adekvátnych opatrení zameraných na zabezpečenie bezpečnosti štátu a jeho občanov a schopnosť bezprostredne reagovať na požiadavky zahraničných partnerov týkajúce sa medzinárodnej informačnej výmeny. Vzhľadom na potrebu zabezpečenia kontinuálnej výmeny informácií o vývoji bezpečnostných hrozieb plnilo centrum, počas roku 2016, úlohy v osobitnom režime služby – 24 hodín sedem dní v týždni (24/7) celkovo 94 dní a to okrem spomenutých prípadov aj v súvislosti s pokusom o prevrat v Turecku 15. 7. 2016, s konaním stretnutia hláv štátov a predsedov vlád krajín EÚ v Bratislave 16. 9. 2016 a v závere roka aj v súvislosti s možnou teroristickou hrozbou voči záujmom SR v zahraničí. Počas prevádzky v režime 24/7 centrum okamžite reagovalo na potrebu zvolania a zorganizovania operatívnej porady členov Rady NBAC ku koordinácii činnosti štátnych orgánov a na prerokovanie spoločných postupov pri hľadaní adekvátneho spôsobu reakcie na aktuálne hrozby.

V procese prípravy a realizácie predsedníctva SR v Rade EÚ, centrum aktívne participovalo na procese previerok účastníkov podujatí SK PRES, ktoré sa konali na území SR a pod patronátom SR aj v Bruseli. Centrum prijalo osobitné opatrenia s cieľom včasnej identifikácie možných ohrození príprav a priebehu viacerých oficiálnych zahraničných návštev SR na najvyššej úrovni vrátane zabezpečenia bezpečného priebehu neformálneho stretnutia hláv štátov a predsedov vlád krajín EÚ, ktoré sa konalo v Bratislave 16. 9. 2016. V septembri a októbri 2016 boli prostredníctvom prezentácií v bruselských inštitúciách informovaní zástupcovia zahraničných expertov partnerských organizácií o prínose medzirezortnej výmeny informácií o bezpečnostných hrozbách v SR na platforme NBAC.

V roku 2016 sa uskutočnili tri riadne a v dôsledku mimoriadne závažných teroristických útokov v členských krajinách EÚ a NATO šesť mimoriadnych zasadnutí Rady NBAC, cieľom ktorých bolo vyhodnotiť dopad útokov na SR a jej občanov. Zasadnutia Rady NBAC boli

obligátne zamerané na koordináciu činnosti rezortov na platforme NBAC, hodnotenie bezpečnostnej situácie vo vzťahu k SR a jej občanom, informovanie členov rady o činnosti centra v uplynulom období, na posúdenie aktuálnosti stupňa teroristického ohrozenia SR a prerokovanie vecných návrhov na vypracovanie dokumentov súvisiacich s činnosťou centra a Rady NBAC. Rada NBAC v priebehu roka 2016 schválila návrh nového Štatútu NBAC a Rokovacieho poriadku Rady NBAC. Na zasadnutí dňa 22. 3. 2016 Rada NBAC odporučila podpredsedovi vlády SR a ministrovi vnútra SR zvýšiť aktuálny nízky stupeň teroristického ohrozenia SR na zvýšený.

Na základe skúseností z aplikačnej praxe počas trojročnej existencie centra bol vypracovaný a po súhlase Bezpečnostnej rady SR následne uznesením vlády SR č. 229/2016 zo dňa 8. 6. 2016 schválený s účinnosťou od 1. 7. 2016, nový Štatút NBAC. Nový štatút zohľadnil uplynulý medzinárodný i domáci vývoj v oblasti bezpečnosti a modifikáciu prístupov k riešeniu nových bezpečnostných hrozieb voči SR a jej občanom, voči členským krajinám EÚ a NATO, ako aj skúsenosti z činnosti centra v osobitnom režime 24/7 po útokoch v Paríži 13. 11. 2015. Nový štatút tiež čiastočne anticipuje niektoré ďalšie úlohy, ktoré by mohli byť na centrum kladené v súvislosti s často sa opakujúcim organizovaním vrcholných politických podujatí a iných masových podujatí s medzinárodným významom v SR.

Centrum sa aj v hodnotenom období zúčastňovalo činnosti Expertnej skupiny na koordináciu výmeny a analýzy informácií a spolupráce v oblasti boja proti terorizmu, vytvorenej pri Výbore Bezpečnostnej rady SR pre koordináciu spravodajských služieb a Stálej medzirezortnej pracovnej skupiny pre určenie hrozby jadrovým zariadením a pre jadrové zariadenia a jadrové materiály v rámci projektového ohrozenia štátu. Centrum sa, ako jeden z možných efektívnych nástrojov na výmenu a analýzu dostupných prvotných signálov, podozrení a poznatkov o financovaní terorizmu a proliferácie na medzirezortnej úrovni aktívne zapojilo do procesu prípravy Národného hodnotenia rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti, financovania terorizmu a proliferácie (NHR). Cieľom NHR je zdefinovať súčasnú schopnosť SR, resp. štátnych orgánov identifikovať riziká legalizácie príjmov z trestnej činnosti, financovania terorizmu a proliferácie, porozumieť im s ohľadom na možné hrozby, zraniteľnosť a ich následky a prijať účinné opatrenia na ich elimináciu.

Pokračovalo sa v rozvíjaní bilaterálnej spolupráce so zahraničnými partnermi. V rámci budovania multilaterálnej spolupráce sa centrum, na základe národného mandátu na zastupovanie SR, zúčastnilo pravidelného každoročného stretnutia neformálnej organizácie Skupina Madrid, ktorá združuje riaditeľov partnerských bezpečnostných a protiteroristických centier a protiteroristických koordinátorov členských krajín EÚ, Škandinávie, severnej Ameriky a Austrálie. Na žiadosť partnerov a v súvislosti s realizáciou zámeru vlády Českej republiky vytvoriť Centrum terorizmu a hybridných hrozieb NBAC poskytlo svoje skúsenosti z budovania a zabezpečovania inštitucionálneho rámca potrebného pre fungovanie centra.

Platforma centra a odborný potenciál jednotlivých rezortov podieľajúcich sa na plnení úloh centra boli aj v hodnotenom období plne využité na zorganizovanie prednášok pre zamestnancov a príslušníkov štátnych orgánov. Prednášky boli tematicky zamerané na: kybernetické hrozby spojené s predsedníctvom SR v Rade EÚ, vývoj bezpečnostnej situácie v Sýrii v priestore pôsobenia pozorovateľov mierovej misie UNTSO, moslimskú komunitu v

SR, polovojenské ozbrojené jednotky na Ukrajine, postavenie Sitcenu v bezpečnostnom systéme SR, využitie biometrie v prospech spravodajstva a na možné ohrozenie bezpečnosti letovej prevádzky v Slovenskej republike.

V hodnotenom období centrum, na základe žiadostí viacerých štátnych orgánov, pokračovalo v realizovaní tematických školení zamestnancov a príslušníkov štátnych orgánov SR zameraných na objasnenie úloh a poslania centra. Vzhľadom na potrebu aktívne reagovať na neustále sa meniaci vývoj v oblasti bezpečnosti, narastajúce nároky na plnenie úloh centra a potrebu ďalej štandardizovať činnosť centra, Slovenská informačná služba pokračovala v personálnom posilňovaní centra.

6. Záver

SIS v roku 2016 v rozsahu svojej pôsobnosti a v rámci svojich oprávnení získavala, sústreďovala, vyhodnocovala spravodajské informácie a poskytovala ich príjemcom ustanoveným zákonom, čím plnila svoje úlohy v spravodajskej oblasti a tým pozitívne prispievala k spravodajskej ochrane ústavného zriadenia a vnútorného poriadku SR, k zaisteniu bezpečnosti štátu a k ochrane a presadzovaniu zahraničnopolitických a ekonomických záujmov SR.

Zdroj: <http://www.sis.gov.sk/pre-vas/sprava-o-cinnosti.html#uvod>